

(Dalje.)

Da, vstal je in zopet živi narod Česki, a današnji dan je pravi slavní dan njegovega preroda duševnega, in danes začénja vteloovati se prva vzvišena misel novega življenja, danes je sam zakladaje prvo velelepo delo nove svoje dobe z lastne moči vstal iz groba dvestoletne nedelavnosti, a na tisoče zbrani ste danes prikrat poslani od njega s sveto nalogo, da ste pred celim svetom pričali njegovo životno moč, in da ste v dokaz njegovemu

prihodnjemu kulturnemu prizadetju slavno položili zaklad slavnemu hramu osvete, hramu slavnega novega veka narodnosti česko-slo- vanske.

(Kon. prih.)

Narodno gospodarstvo.

Nadačenje žganja.

Ko je bila zadnjič razprava o davku na žganje v drž. zboru, si je pač mnogokdo mislil „hic Rhodus, hic salta“, tukaj nakladajte davke, da se zmanjša drž. dolg, ker bi še drugemu blagemu namenu služilo, namreč odstranjenju silnih napak. Res je žganje vir razuzdanosti, žalostni nasledki pa so revščina, oslabiljenje dušnih in telesnih moči, posebno med vbožnejšimi delavci. Vendar ne gré tako soditi, ako premislimo, da ima žganje tudi koristno stran. Plača delavcev je sploh slaba; oni si nemorejo toliko zaslužiti, da bi zamogli se rediti od mesa in drugih tečnih jedi, po katerih bi po težkem delu potrošene moči nadomestovali. To je pa fiziološko dokazano, da alkoholčne pijače kakor vino, pivo, žganje manjšajo porabo mišic, in toraj polajšajo potrebo nadomestovanja. Druga korist je ta, da po čiščenju v kotlu ostane žlurba, ki je najzdatnejše in najcenejše krnilo živini, kajti obstoji iz gnilčine, rudnih soli, močevine, sladkorja i. t. d. Tri četertinke one žlurbe so tečna krma. Ker se pa že s prodajo pijače poravnajo stroški za gradivo, delo, kurjavo in druge potreščine, ostane gospodarju krma kakor čisti dobiček. Tako si zamore živino pomnožiti, vsled tega zemljo bolje gnojiti in stanje poboljšati.

Zato se pa nekteri učenjaki pečeje se s to betvo narodnega gospodarstva, — da žganjare ne omenimo — prizadevajo celo odpraviti nadačenje žganja. Nadačenje pa si ni povsod enako. S početkom našega stoletja je bil davek po potratu pijače vravnan, kakor je še dandenes na Ruskem, in se je imenoval akciza. Od leta 1804 naprej se je nadačevalo po veličini kotla za čiščenje in po času rabe. Od l. 1820 se je davek meril na Pruskem po veličini kadi za prekuho drožja. Od leta 1834 so tudi druge nemške dežele to posnemale. Na Angliškem odloči davek le obilnost in višina čiščenega žganja. Ta vrsta nadačenja se je rabila tudi v naši državi od l. nov. 1862. Po postavi o nadačenju žganja od 18. okt. 1865, imajo se delati poravnave, po kateri plačajo žganjarije enega okraja le na leto ali pol leta po površnih računih zneskov ravno tistega časa.

Ta postava se je 13. maja l. l. pri obravnavi v drž. zboru deloma potrjevala, deloma prenejala.

Ena teh prenaredb je ta, da se pri poravnavi zneskov računa po polovici obsega vedrov in po $\frac{6}{10}$ gradov samozračnega dobitka, če se ne rabi zraven sladkorjeve gošče (pri pesji samo po 6 gradov) po $\frac{2}{3}$ obsega pa tedaj, če je sladkorjeve gošče zraven.

Druga prenarredba je ta, da se pripravne posode le tedaj ne štejejo kvrelnikom, če so res samo oddelek priprave, in če ne obsegajo več, kar je za eno zasnemanje potrebno. Posode in priprava pa se ne smejo pred 6 mescev predruščiti, če poravnava velja za celo leto.

Po stari postavi je znašal površni davek 3 novce za 1 grad. Zdaj je za 50 odstotkov povišan, in znaša za 1 grad $4\frac{1}{2}$ novcev. Vlada je sicer predlagala, da bi se prenarredila tudi cena povračila pri izvoznju, kar pa ni obveljalo, temveč se je potrdil odborov predlog, da se stara cena ohrani namreč 5 novcev za 1 grad. Konečno podajam še statistično kazalo:

V Avstriji razum ogrske je bilo leta 1850

115 žganjarj fabriških	
2714 „ obrtnjskih	
12088 „ kmetijskih	

Potrata žganja je znašala 1,263.232 vedrov.

Vvažalo se ga je leta 1852 : 139.508 colnih stotov 1,656.454 gld. vr.

„ 1850 :	46.337	„	„	695.055	„	„
„ 1856 :	35.665	„	„	534.975	„	„

Izvažalo se ga je leta 1852 : 2.236 colnih stotov 33.540 gld. vr.

„ 1853 :	2.233	„	„	33.495	„	„
„ 1856 :	72.699	„	„	1,090.485	„	„

Prevažalo se ga je posebno črez ilirske obrege

1853 : 12.444 colnih stotov 1,446.200 gld.

Te številke kažejo, kakšen upliv imajo postave. Dobro je za gospodarstvo, da je proti vladnemu obveljal odborov predlog zastran povračila, ker se tako podpira izvoznja, kar ima še po vrhu dvojno korist: dobiva se lep denarček iz ptujih krajih v našo državo in spodbuja se kmetovalec k prodaji žganja, namesto ktereга si zdravejšo pijačo in hrano kupi.

Statistični spregled po Ruskem.

a) Rusko carstvo v Evropi z zauralsko gubernijo	
Permsko in Orenburško in z novajo zemljo, brez gubernije	
Stávropolske in brez zemlje črnomorskih Kozakov obsega	90,134□ milj.
b) Kavkaške zemlje obsegajo	8,034□ milj.
c) Sibirsko z ostrovom Amurskim in Sahalinom brez	
Permske in Orenburške gubernije obsega	262,746□ milj.
d) Poljska	2248
e) Velika knježevina Finlandska obsega	6870
f) Na novo pridobljene dežele Turkestan in Taškend	
obsegajo	40,000□ milj.
Cela država tedaj obsega	410,032□ milj.

Prebivalcev je štela Ruska 1858 leta črez 70 milijonov in sicer.

Rusko carstvo gledi	a	59,333.752
Kavkaške zemlje	b	4,308.520
Sibirsko	c	4,230.938
Poljska	d	4,764.446
Velika knježevina Finlandska gledi		1,646.559
tedaj		74,267.207

brez na novo pridobljenih dežel v Aziji.

Ko se je 1865 štelo, je to število naraslo na 80,255.430 prebivalcev. Koliko prebivalcev štejejo Turkestan in Taškend, statistično še ni čisto jasno. Mnogoverstvo se kaže v sledeči razmeri po štetbi l. 1864.

Pravoslavni	je	62,436.595
Razkolnikov	„	822.418
Rim. katoličanov	„	2,805.968
Erm.	„	33.314
Protestantov	„	1,964.271
Židov	„	1,432.861
Muhamedancev	„	2,366.444
Poganov	„	478.323

Deseti del prebivalcev živi po mestih.

Dopisi.

Iz Ljubljane. (Izv. dop.) 20. maja. Domač pregovor se glasi: Za veseljem pride žalost; vendar tega morda nihče onih naših protinarodnih centralističnih zmagovalcev ni pomislil, ki so dné 17. maja s svojimi kolvodji od zvezdišča do Mengša poslavljali protinarodno zmago pri mestnih volitvah, ktera je pa le bolj po finančnem in zvijačnem potu, nego po domorodnem in pravnem pridobljena!

Treba je bilo pokazati da „Laibach is a taiche Štod“, treba je bilo spričati, kaj da je „feine Kultur und Bildung“.

Gotovo noben narodnjak ni zavidal okusa njim, ki so napeli „strune na pok“, in volilce v božjem strahu pritiskali do volilne mize, podajaje jim volilne liste v roke, da so ga leti položili na „volilni altar domovine“ nevedé, kaj so storili. Gotovo noben narodnjak jim ni zavidal radosti po trudapolnem delu, ker obče je znano: Po trudu se prileže zabava! In res, zabava bila je sijajna; „auf nach Mannsburg!“ bilo je glasilo! voz za vozom, jezdec za jezdecem — korzo itd., videl se je celo sportsmenski dir „der reitenden Avantgarde“ v belih hlačah, obstoječ iz čveterih Gourmandov, ki so hotli se svojo eleganco svetu kazati, kaj imade Slovenec pričakovati od njih!!

Da je bila veselica sijajna, ni treba komentara, ker precej pri vходу v novoposvečeni trg so bili sprejeti od vseh mengiških veljakov in prvakov, pozdravljala jih je vsa tržka honoracija, razvedrevala jim je njih nježna srca slovanska pijača, se ve da Spreebier bi se bolj prilagal in teknil „den deutschen Mannen“ nego pa leta sodrga; razveseljeval je njih duh celo bengaličen ogenj a la Bismark, navduševal jih je znani govornik z jeklenimi govori, ter kazal kakošne simpatije si je pridobil nemški Turnverein ne samo v Ljubljani, ampak tudi po vseh kotih kranjske zemlje, kar se je neki, mi sicer ne vemo kje, že mnogokrat sijajno pokazalo; vrtilo se je po Mainzer in Švediš, tako je šlo v darežljivi poljudnosti pozno v noč, vender — zdaj bo pa treba domu —! Res odpravilo se je vse na voz, razun „der reitenden Avantgarde“, ki je bila na visokem konji; zdaj pa le hajd v rajnko belo Ljubljano nazaj. — toda na potu se je pridobljena simpatija hipoma obrnila v „bäuerliche“ hudobijo, in žalibog, slo je: Udri, udri, mahi na mah; — šest jih pade, ko porine, kdo je mar? Je slovenski oratar.

Noben domačin sicer ne simpatizira za takošno delovanje, temveč graja tako stvar skoz in skoz, ktera ne služi nikomur ne v čast, ne v blagostanje ali prid; vender si pa tudi od naših političnih nasprotnikov nikakor ne damo na vrat in nos navezati suma, kakor da bi bili mi aranžirali te bitke ali tepež, kar se nam po sili hoče nataktni, ker naj bo kaki liberalce kjer hoče, denunciran, naj bo katerokoli okno ubito, naj si eden roko spalne ali naj enega ongovca trebuh boli, — že se kaže in govori: Costa in Sokolci so to učinili!

Tudi zdaj gré govorica, da je bil g. dr. Costa zraven, in da so Sokolci stvar aranžirali, ako ravno je bil tisti večer Costa v Postojni in noben Sokolec, kar je spričano, tisti dan in večer na Posavji! Slavni gospodje protinarodnjaki, ako s takošnimi namislili hočete začeti vladati Ljubljansko mesto, ako je sovraštvo uzor vašega delovanja, nikar ne mislite, da bo prihodnost roke križem držala, — da ste vi gospodarji naše, rečem naše zemlje, in da Slovenec spi!

Preverjeni bodite, da zbujeni slovenski narod ne bo dal se vam hipoma na zid pritiskniti, da se Slovenec z značajstjo ponašati zna — in da, kdor se na zadnje smeje, se nar boljše smeje.

Iz Trsta 18. maja. Naj izvé slovenski svet tudi kaj iz našega mesta, od obrežja starega jadranskega morja, onega brezčutnega morja, ki je nekdanj v prestarih časih, ko so Rimljani todi stanjočé Venete in druge narode polatinjevali, ravno tako malomarno ob robove tržaškega mesta pljuskalo, kakor sedaj, ko njih slavni in neslavni potomci si na vso moč prizadevajo po teh krajinah naseljeni slovenski rod preobleči in ga oviti v opravo laške kulture iz svilnatih krp sešito. Pa Slovencem je ljubša domača prosta reč, ko tuja nališpana revščina. Okolica vsaj, dasiravno tako rekoč „podvržena“ laške mu mestu (Lah vsaj prišeže, da je laško!) — čuva svojo narodnost in se je bolj zaveda, kakor bi kdo pričakoval od tako neugodnih okoliščin. Narodne svoje obleke se trdno drži. Ob nedeljah vidiš po ulicah vse polno ljubeznijih deklet v snažni narodni opravi s šopkom rožic na prsih; kaj ponosno stopajo poleg gospodičin in gospej, ki s svilnatimi oblekami prah pometajo po ulicah. Imamo tudi svojo narodno vojsko! Po noči vsaj ob vsakem voglu srečaš okoličana po narodnem kroji oblečenega s puško na rami; varujejo mesto sovražnikov: najhujši sovražniki so pa bogatim tržaškim kupcem — tatje. — Po okolici slišiš o priložnosti od prostih fantov vse te pesmi, ki jih pojejo izurjeni pevci po Čitalniških odrih.

Veliko manj marajo nekteri Slovenci in drugi Slovani v mestu za domačo reč, sicer bi pristopili Čitalnici, ki je kakor Čitalnice povsodi, srečiše tukajšnega slovanskega življenja. Res je nekoliko časa sem le plesala in živela ob spominu „preteklih lepših dni“, pa zdramila se je zopet in krepko

na noge stopila. Ko je tam ob Vltavi v zlati Pragi sto in sto tisoč src iz vseh krajev Českega in iz mnogih krajev ostalega slovanskega sveta, se veselilo, z navdušenjem, ki ga le rodoljubje rodi, praznovaje narodni praznik, ko se je ves slovanski svet spominjal bratov Čehov, tudi mi tukajšnji Slovani nismo hoteli zaostati, ampak veselili smo se z veselimi se brati. 16. t. m. je namreč naša Čitalnica po dolgem času zopet enkrat „besedo“ napravila, kateri program se je v občo zadovoljnost vseh pričujočih izvršil. Potem ko so godci našega štajarskega polka (Hartung) nam dva po slovenskih melodijah sestavljena kosa zagodli, je naš pevski zbor krepko zapel pesem: „Kje dom je moj?“ ki se je ravno tiste dni tudi po zlati Pragi gromovito odmevala. Potem stopi na oder gospodičina ter kakor slavček nježno zapoje „Zalovanje“ po napevu Bistrškega. Druga gospodičina pa nam zaigra na glasoviru Kavatinu iz „Atile“. Z veliko izurjenostjo so izvajljali prsti strunam mile čiste in ubrane glasove. Da se je obema gospodičinama obilo ploskalo, razume se samo po sebi. Na to pridejo na vrsto „Obujenke“, samospev s četverspevom. Ta lepa kompozicija našega g. pevovodje je bila z navdušenjo pohvalo sprejeta, in morala se je ponoviti.

Sedaj se pa prikaže na oder tretja gospodičina, ter začne deklamovati odlomek iz „Devis orleanse“, „Orožje spi“. Kdor je te mile slovenske glasove slišal, jih ne bo pozabil tako kmalu. Naglasovanje jasno in čisto izgovarjanje besed je kazalo, da jih čuti srce, in ker so prišle iz srca, so tudi našle pot do srca. Tega se je prepričala gospodičina iz navdušenja, s katero je bila njena deklamacija sprejeta. Še so zapeli štirje pevci ranjega Tuška mili četverpesem „Nezvesti“ in zopet se vsede četrta gospodičina h glasoviru ter nam z mojstersko izurjenostjo zaigra „Quittantov“ Galop. Končala se je beseda s českim korom: „Byvali“, kterega so pevci prav navdušeno zapeli. Po besedi pa se je mladina začela „sukati“. — Da se je vse tako lepo vršilo, gre največja hvala našemu pevovodju g. Dolinarju, kateri ima poleg umetniške izobraženosti tudi pri takih prilikah neobhodno potrebno lastnost — sveto potrpežljivost. Slava mu! Kaj bi pa o gospodičinah rekli? Rad bi njih imena razglasil po slovenskem svetu, pa bojim se, da bi se jim zameril, ker vém da ni vsakemu ljubo, če se mu imé raznaša po časnikih. Naj si bodo pa v svesti, da so bile zvezde naše veselice, da so posebno one radost in zadovoljnost v srcih vseh pričujočih izbudile in navdušenost za slovenstvo pomnožile. Ta za Slovensko sladka zavest naj jim bo plačilo za trud, ki so ga imeli za domačo reč.

Čitalnični udje pa so se prepričali, da je „beseda“ vse kaj drugega, kakor sam ples. Prepričan sem, da se je vsakemu želja izbudila, naj bi Čitalnica večkrat ktero „besedo“ napravila.

Iz Gorice 15. maja. (Razmere na goriški gimnaziji.) Do zdaj gotovo nihče ni imel vzroka javno po časnikih pojasnjevati razmere na naši gimnaziji. Bilo je vse v redu, mir je bil med dijaki, čeravno dveh in med učitelji celo trem narodnostim pripadajočimi. Tako se je godilo le, dokler je bilo neko ravnotežje med učiteljstvom, a odkar je lani gimnazijo popustila stara slovenska trojica gg. Š. J. P., predručilo se je marsikaj. Nemci so postali prepotentni, čeravno je z odhodom omenjene trojice število slovenskih učiteljev le za enega manjše (dobili smo tudi letos dva slovenska profesorja). Vzrok temu je pa ta, da to lepo številce našincev deloma proti svojemu prepričanju nameram Nemcev priteguje, bojé se svojega glavarja, deloma pa, ker tudi take Slovencev prištevamo, katerim so prizadeve nekaterih dijakov za vzbuditev narodne zavesti med dijaki samimi in med ljudstvom v okolici le ošabnost in prenapetost. Le kdor razložene okolnosti pozná, more si razlagati vedenje učiteljstva slovenskim dijakom nasproti. S zavistnim očesom gledajo Nemci na dijaški pevski zbor, ki šteje 40 pevcev, njihova nepoštena želja je bila tedaj razrušiti ga, pa da bi se to odvnilo, postopali so dijaki tako značajno in močito, da jim moramo čestitati. Potikati se je moral omejen zbor po raznih kotih, dokler ga ni sl. čitalnica v svoje poslopje vzela, kar nas je po neizrečeno osupnilo, temveč, ker so ji voditelji močje, kateri ne trpé fraterniziranja bolj veljavnih mož s poštenimi dijaki. Pa da bi vodstvo gimnazijsko svojo skrb za obstanek in razvitek zbora pokazalo, dalo mu je varha, da ne zajde iz prave poti, da ne začne peti ruske himne in še drugih puntarskih pesmi. Pa dovolj o tem.

Blížal se je Vodnikov rojstni god in z njim dolžnost dijakov napraviti mu v spomin še slavnjšo besedo nego pretekli dve leti. Kake zapreke je stavilo tedaj ravnateljstvo (se vé da zmiraj v imenu učiteljstva!) dijakom, ki so bili neizrečeno vneti za stvar, kako jim je pred oči stavilo, koliko odgovornost bi si na hrbet nakopalo, ko bi v tako demonstracijo privolilo, kjer bi se himne pele Čehom, kjer bi se napevalo Rusom itd., ne bom tukaj na široko razkladal, da s stvarjo, ki gotovo ne zanima vsakterega, preveč prostora ne pobrem. Pa beseda se je morala napraviti, ker dijaki niso hoteli odjenjati, in glej! zopet rešitelja — pod njenim pokroviteljstvom se dá v Gorici še marsikaj napraviti. Sufficit!

Poglejmo nekoliko, kaj se pa v šoli godi.

Moj Bog, tukaj gre z učenjem na pol slabše, kakor prej, ko dijaki niso še peli in niso še napravljali teh demonstracij. Klasifikacija ob konci 1. polleta je svetu očitno pokazala, kak sad rodé taki ekscesi. Dvojke je bilo namreč nenavadno dosti.

Dijaci! pamet vas ni še srečala, vbogajte svojega g. vodjo in pustite vse narodne neumnosti in bedarije; kar vam je prerokoval, zgodilo se je, zdaj vidite očitno, kar prej verjeti niste hotli. Mislim, da boste drugo pot nastopili, če ne bodo trojke padale. Pustite to vaše petje, če se navadite en par slovanskih „Tändelliedel-nov“, pa se že hočete povsod skazovati. Ne spreminjajte svojih imén, ali ne veste, da s tem 1. lahko ob milijone pridete, in 2. pri svojih najgorkejših prijateljih v zamero padete, ker s tem činom pokazete, da ste slovenski rogovileži in fanatiki. — Bog vam grehe odpusti. Ne vkvarjajte se toliko s slovenščino, še Nemci, katerih je 30—40 milijonov nimajo dovolj kruha doma, ampak ga pridejo na Slovensko oziroma v Gorico jést. Kaj ji hočete toliko, tej vaši slovenščini; če se je še tako teme-

ljito naučite, se boste med 2—300000 Slovenci komaj beračé preživljati mogli. Bog vam daj pamet.

Ko se mi naznani se kak moder svet modrega g. ravnatelja, hočem ga naznaniti, da se bodo tudi drugi po njem ravnali.

Iz kočanske doline na Notranj. 16. maja. Ker nam vrli naš „Slovenski Narod“ več o železnih pripoveduje, naj dovoli da tudi nekoliko, o železnici od St. Petra čez Bistrico na Reko omenim.

Začeli so za to železnico linijo že pred več leti delati, prava bila je pa komaj lanko poletje izpeljana; ni vendar še zdaj vse dodelano. Naši selani in vsi tukajšnji ljudje, katerih je tudi tukaj sila veliko, ki imajo le tisti živež, kar si z rokami revno in težko prislužijo, zmiraj pričakujejo, da bodo delati začeli in da si bodo kaj prislužili, ker sedaj nimajo naj manjšega zasluzeka! Prišle ste bile celo nekega dne dve trumi drugotnih ljudi v Bistrico, misleči da že delajo, al moraliso se reveži nazaj podati; sicer je bil ves glas, da bodo letošnjo spomlad z delom zopet začeli, nekteri pa zdaj trdijo, da ne bo do jeseni nič. Ljudstvu, kterega je zmiraj več brez dela in zasluzka, bilo bi to res na veliko korist.

Iz junske doline. 20. aprila. S. A. Vašemu listkarju v št. 18 Vašega lista kličemo iz tukajšnje okolice: Zavodnik! zakaj miroljubne prebivalce lepe junske doline dražiš? Boljše bi bilo, da bi bil ostal v Savinski dolini in tam se napajal iz kotla blizo cerkvice svetega Maksimiljana v Celji, kakor da si v poletni vročini vkljub separici in pripeku solčnih žarkov lepo Savinsko dolino zapustil in se čez prekrasne divine višine šolčpaških planin na Koroško podál. Stopivši na Koroško si morebiti v železni Kapli preveč starca pil, da te je, kakor sam praviš, po veselju družstvu glava bolela, in si z mrzlo vodo še premalo krvotok regularil. Starec je sicer španskega kralja Karola III., kteremu ga je takratni poslanec na španskem dvoru knez Franc Rosenberg (1757—1765) piti priporočil, ozdravil, tebi pa glavo tako omotil, da si zgodovino in na potu iz železne Kaplje v Dobroloves turske ograde čisto iz misli pustil in vas med železno Kaplo in Dobrolovesjo Šitaroves namesto Šotoroves imenoval, kjer so se Turki ušotorili in se še današnji dan podkve turških konj nahajajo. V Dobrolovesi v gostilnici blizo cerkve si posušeno grlo namočil — prav tako! — ali zakaj drugim, ki so morebiti tudi iz daleč h okrajni gosposki prišli, zameriš, da pri steklenici sedijo in se malo okrepčajo? zakaj zameriš gospodu gostilnice, da svoje ptice nakrmi, saj se še nobeden pritožil ni, da ne svoje delo zanemarjal — mož je, kteremu se le to očitati smé, do se premalo sprehaja, ravno zato del boleha. Ti zameriš, da se Do-brolčanom priljubijo vaje v nemških igrah, na ktere v poletnem času nobeden še misli ni — in ktere so se letošnjo zimo začele v prid vbogih solarjev, ki v šoli tudi maternega jezika ne zanemarjajo. — Prebivalci lepe junske doline niso tako zaspani, kakor misliš — v kratkem se bodo tudi v slovenskih igrah vadili — vsak teden se uče v slovenskem petji — tudi v junski dolini živi in se širi narodni duh. — Kako hlabro v Dunaji muhe in komarje pobijajo, mi sicer ni znano. Ljubi zavodnik! Amicus Plato, Amicus Aristoteles, sed magis amica veritas! Mi Podjunci ne beremo samo „Prešo“, ampak tudi „Slovenski Narod“, „Novice“, „Danico“, „Reform“, „Politiko“, „Geissel“, „Gegenwart“, „Grazer Volksblatt“ i. t. n. Pro et contra. Tako ljubi moj, brez zamere! Sem sam tudi Slovenec — srčno ljubim svoj narod — ljubim pa tudi med nami prebivajoče Nemce!

Iz Slovenske Gondokore 18. maja. (Ljubljanskim narodnjakom v prevdarek!) — Volitve za mestni odbor so končane; a niso se izvršile ni po Vaši volji ni po volji slovenskega naroda. Dopisnik iz Ljubljane v ravno ti časnik obeta vzroke teh protinarodnih prikazen drug pot bolj pojasniti. — Po mojih mislih je tega kriva narodna dremotnost. Le pogledjte! „Laibacherica“ cum adnexis et suffixis delala je noč in dan na vse kriplje, vdrihala skoraj da ne s palico in z bičem po narodnih možakih, in to tolikanj prostee, ker se kot vladna pod krilom višje brambe lagljeje giblje. „Novice“ in „Triglav“ shajata le enkrat v tednu, sta vsled lastnega življenja kot vladi opozicijska preboječa in vsega, česar se zoper narodnjake dan na dan iz Laibacheričnih smeti izkopá, ne moreta na en udarec podreti. Nasprotniki dobro vedó za prvo juridično pravilo: Nega audacter, aliquid semper haerebit! Po moji misli toraj Ljubljana kot središče bolj potrebuje „Slovenskega Naroda“, nego Maribor, in povem Vam, ako bi v Ljubljani vsakdanji političen časnik imeli, lahko bi se bili z nasprotniki borili in njihove napade odbijali, ne bi se šopirili širokoustno po mestni Vaši hiši neskuturji in ptujci, ne bi se Vam sedaj kandidatje iz nasprotnega tabra v pest posmehovali; Slovenski prapor bi vihral na mestni hiši in domači govor se čul v njenih dvoranah. Ni sicer treba in tudi se ne priporoča tacihi sredstev se posluževati, kojih poslužuje se hudobna nasprotna volja in zločinska dlan in ktere svet obsojuje med dela tame; a vendar čuti je treba, kajti po noči, ko ljudje spé, se prikrađe sovražnik in seje luliko. Tedaj rečem: Vigitantibus jura!

Brez očitanja dremotnosti in premale darežljivosti za narodni napredek je pa sploh ta protinarodna prikazen neka osveta politike v poslednji dobi, in bi hotel Bog, da ne bi bil prerok, ako rečem: „To so initia dolorum“. Ako niso goljufiva vsa znamenja na političnem obnebj, jelo se je na Českem, kjer stojé narodnjaki, kot skale v sinjem morji, nekoliko daniti, in po mojih mislih ni daleč ura, ko jim bode solnce zasijalo. Vprašam: Kaj bode pa z nami — z izolirano pečico Slovencev?? Ali vidite, kako se § 19. v djanji izpeljuje? Prav je imel „Primorec“, rekši, da nam temeljitih politikarjev manjka. Zato nam že zdrava pamet veleva, politike učiti se od svojih vrljih bratov po Českem. Dokler bomo sami, bomo tudi ptujci ali vsaj psovane stranke v lastni domovini, in kakor do sedaj, bode tudi še zanaprej domovina le še grob komaj imela za nas. Bival sem čez polovico najlepših svojih let v sredi med Vami. Pogostoma imel sem priliko zlasti v poslednjih letih čuti iz ust veljavnih narodnjakov govoriti o slovenski vzajemnosti, trčili smo jej velikokrat na uresničenje in vspéh; a žali Bog! da dela spričujejo, kakor da bi bili na vzajemnost pozabili in

bi hotli od debla odsekati lastne veje. Ne pozabimo toraj zlatih beséd: „Concordia res parvae crescunt, discordia maximae dilabuntur; — in „Vsako kraljestvo, samo zoper sebe razdeljeno, bo razdjano, in hiša bo vrh hiše padla“. — Žalostna nam majka!

Na Dunaji. 22. maja. → (Ministerstvo. — Svetečeve pravde.) Naše nemško-dvalistično ministerstvo je zdaj v veliki zadregi; ne samo da mu Čehi oponirajo, tudi vsi Nemci mu niso prijazni, ja celo v državnem zboru ima dovolj neprijateljev, kateri bodo, ako se združijo, strahovite nezaupnice dajali svojemu liberalnemu ministerstvu. Zastonj so ministri zagotavljali, da je cesar že potrdil postavbe o zakonu in šoli in tudi medversko postavbo*), večina državnega zbora vendar ni htela se včeraj o tem posvetovati, kako da se bodo plačali obresti državnega dolga, preden predloži ministerstvo posebno stavo o tem.

Minister denarstva dr. Brestel, v obče jako poštena duša in znani žid Winterstein, poročevalec finančnega odbora, sta se jako srdila nad državnim zborom in Brestel je protil, da če iz ministerstva odstopititi. Patudi ni taka malenkost, zdaj minister biti, ko je opozicija tako močna in ko Madjarji za deželne obrambe hočejo imeti glasovitega Klapke.

Vidi se iz vsega, da se zvezda Auersperg-Giskraovega ministerstva vtrinja; v kratkem bode državopravni položaj naše države čisto drugači, kakor zdaj.

Državni zbor pa bode še do pol mesca junija zboroval in se bode potem morebiti v večno spanje podal: malokdo bo žaloval po njem.

Zadnjič sem omenil, da namerjava Svetec zopet vredništvo „Zukunftino“ tožiti, zdaj se pa čuje, da ne bo iz tožbe nič, kajti Svetec je sam „Zukunftinemu“ vredništvu nek popravek poslal in ker je „Zukunft“ to natisnila, izostane tožba.

Da bode „Zukunft“ oficijozen list, čul sem od več strani in tudi bral sem v nekem verjetnem listu, vendar do zdaj še zmiraj „Zukunft“ brani zavede slavjanske, vprašanje je tedaj ali ni to bilo razglašeno od kake osebe, ktera ni sedanjemu vredništvu kaj prijazna.

Veselilo me bode, ako bode „Zukunft“ krepko zagovarjala federalistična načela in pri dobrem vredovanju imela bo tudi dovolj podpore.

Politični razgled.

Svoj predlog o železničnem podvzetju iz Ljubljane v Trbiž vlada takole priporoča državnemu zboru: Že več letsem obračajo vdeleženi krogi pozornost na potrebo železnične zveze med Ljubljano in Beljakom in povdarjajo, da bi bila po sedanjem stanju železnice po Krajnskem in Koroškem imenovana črta velike važnosti za kupčijski premet, ker pa bi bila po tej črti pot iz Koroške v Istro, Hrvaško in Slavonsko mnogo krajša, nego je ona čez Maribor in bi bila po dokončani princ Rudolfovi železnici in črti Beljak-Ojsterca in Sv. Peter-Reka posredna veza važne prometne poti. Da bi se ta železnica napravila, sestavil se je preteklo leto odbor iz zastopnikov deželnega odbora kupčijske in obrtnijske zbornice, kranjske kmetijske družbe in ljubljanske srenje. Ta odbor je pustil železnico obtakniti in prosi zdaj koncesije. Mnogobrojne peticije do drž. zbora so to prošnjo najkrepkeje podpirale; razum tega se je izrekla kmetijska družba krajnska in kupčijska zbornica, da je železnica zelo potrebna in nujna. — V postavitno osnovno so sprejeti isti pogoji, kakoršni so bili nedavno dovoljeni česki in avstrijski severno-zapadni železnici! Zagotovi naj se jamstvo 5% čistega odhodka od izdane in dokazne založne glavnice, ktera ne sme presežati 985.000 gld. za miljo, tako tudi potrebna razdolžna količina; to zato, ker je vlada mnenja, da za črto Ljubljano-Beljak ni treba zagotavljati večje stavbine glavnice, kakor za avstr. severno-zapadno železnico, kjer je tudi marsikaj težavnih in dragih stavb.

Zdaj se posvetuje zbornica poslancev o državnem proračunu za leto 1868. Brez besedovanja se je dovolilo v I. pogl. za najvišji cesarski dvor 3.420.000 gld., v II. pogl. za državni zbor in sicer za gosposko zbornico 27.548 gld., za zbornico poslancev 393.130 gld. in za drž. dolga protipazno komisijo 7.183 gld., v III. pogl. za državno svetovalstvo 52.000 gld. in IV. pogl. za ministersko svetovalstvo 90.358 gld. — vse po odborovem nasvetu. Pri V. pogl. tirja Zyblíkiewicz večji znesek za Galicijo, ker je tam dozdaj vladi za čestne in vodne stavbe manj storila, kakor n. pr. v dolnji Avstr. V tem poglavju se dovoli za ministerstvo notrajnih zadev po odboru nasvetovanih 16.137.992 gld. Od teh pride za osrednje vodstvo 375.200, drž. zakonski list 27.400 gld., geološki drž. zavod 40.697 gld., politično opravilo 7.839.700 gld. pripomoček zavodom najdeničem 395.075 gld., stavbinske urade 356.600 gld., gradjenje cest 5.235.827 gld., vodne gradbe 1.405.618 gld., nove stavbe 50.000 gld., stroške uradnih listov 283.875 gld., zboljšanje npravnosti v Dalmaciji 20.000 gld. in v pomoč proti pomankanji v Istri in Dalmaciji 45.000 gld. V VI. poglavju se dovoli ministerstvu deželne brambe in javne varnosti 482.000 gld. za vojaško policijsko stražo 1.552.387 gld. za žandar-darmarijo, vsega skup 3.275.817 gld. Pri VII. pogl. (ministerstvo bogoslužja in poduka) zahtevajo naj se odpravi postava o ravnopravnosti jezika na Českem in naj se napravi Čehom posebno vseučilišče. Poslanec Svetec obrača pozornost ministerstva na slabe narodne šole v Krajnski in drugih slovenskih deželah in tirja pomoči. G. Svetca nedvojbeno dobri namen je služil zbornici in ministru Hasneru v posmeh in rугanje. Posebno smešno se je vsem zdelo slov. vseučilišče; laško pa se bo vzelo v resen pretres. Mi od sedajne vlade za Slovence nismo nikdar nič pričakovali, zato je imenoval g. Sv. naše roke nesposobne, nas pa polit. otročaje; komu se ima po taci dogodkih očitati otročajska, nepolitična itd. politika? Nam? U. A. W. G. — Hasnerjevemu ministerstvu se dovoli 4.960.269 gld. in sicer za bogoslužne namene 1.779.166 gld., uk 2.990.837 gld. Knežević hoče 2 gimnaziji slovan-

ski v Istri, dr. Pajar laško vseučilišče. Minister Hasner je kaj pri volji storiti, da se vstreže Lahom. Če bi bilo pa morebiti Laško vseučilišče predrago, bi se skrbelo da se bo na južnih državah ne bo nikakoršna sila delala, ampak čakalo, dokler se bodo one iz lastnega nagiba severu bližale. Parlament se razide 20. junija. — V pravdi Hanoverancev je jeden jedini za nekrivega spoznan, drugi so dobili po 3—12 mescev ječe, jeden celo 15 mescev.

„Etand“ pripoveduje, da je francosko-tuniški razdvoj na poti do mirnega poravnaja. Petje in baklada pri Jelačićevem spominku v Zagrebu se je letos prepovedala. Zagreb ne sme na smrtni dan (20. t. m.) hrvaškega viteza, kteremu se ima Avstrija toliko zahvaliti, kazati svojega spoštovanja od ranjkega. Nadvojvoda Albreht se je za časa svoje nazončnosti podal v Novi dvor, kjer Jelačić počiva, in je molil na njegovem grobu. Čudo, da mu niso tega zabranili, ali Bog vé, v kako črne bukve so ga zapisali.

V Liki je še zmiraj veliko pomanjkanje in sila; 15.000 darovanih gold. ne more dosti zdati, kjer že 3 leta ni nobena reč obrodila.

Posada v Dalmaciji se ima precej pomnožiti in v Senji (Lipno) na bosanski meji oborožen tabor postaviti.

V Hercegovini strašna lakota, v Bulgariji onemaguje pridno ljudstvo pod grozovitimi davki, v Bosni je grozovita nezadovoljnost in le teško pričakujejo dñe rešitve, t. j. splošnega upora in boja; toraj povsodi revščina in sila. K temu še prihaja, da turška armada ne dobi nobene plače, in da je toraj zelo demoralizirana. Avstrija hoče v Krimu na Krki napraviti oborožen tabor.

Angležem diši Kandija, ki bi jim bolje služila kakor Malta. Če družega ne, vsaj to bi radi zavarovali, da bi Kandijoti ne sprejeli ruske pomoči Libanon bo, kakor se kaže, Turkom, zopet roge pokazal; na dveh krajih so že našli Turki orožje nakopičeno; nezadovoljnost je velika.

Senat v Bukarešti je od ministerstva zahteval, da mu predloži vse primljene diplomatske razgovore z zvunajinimi državami. Senat pripravlja ministerstvu nezaupnico, ker je deželno čast omadeževalo in prijazne zvunajne razmere pohabilo.

Javne dražbe 25. maja.

Krajnsko: I. izv. d. Kušlinovo pos. urb. št. 1264 pri okr. ur. v Mokronogu; cena 130 gl.

II. izv. d. bar. Locatellievo pos. sp. št. 4 in 5 c. 29539 gl. z močvirjem 347 gl. 60 n. vrednosti pri dež. sodnji v Ljubljani zar. 15750 gl.

III. izv. d. pos. Jurja Hrovata pošt. št. 115 in 167 ad Herrschaft Radmannsdorf zar. 181 gl. 93 n.

Štajersko: III. dražba premakl. blaga (živina in vozje) g. Mat. Gabrona in zem. v Bizelji; cena 1185 gl.

Koroško: II. izv. d. pos. Ane Šlezie v Črni zar. 21 gl. 77 n. cena 650 gl. pri okr. ur. v Pliberku.

I. izv. d. Vrančurnikovo pos. v Rovtuh zar. 83 gl. pri okr. ur. v Pliberku cena 500 gl.

26. maja.

Krajnsko: II. izv. d. Živicevo pos. pri okr. ur. v Ipavi.

I. izv. d. Delkotu prilastne pravice na konsk. št. 32 v Cirknici 600 gl. vred. in zavarovane tirjatve 840 gl. vred.

I. izv. d. Vrhovnikovo pos. urb. št. 532 Michlstätten zar. 30 gl.; cena 2196 gl. pri okr. ur. u Kamnu.

I. izv. d. pos. Jakoba Šantelj-a iz Belska urb. št. 96 ad Luegg pri okr. ur. v Postojni zar. 105 gl. cena 1498 gl.

Štajersko: II. izv. dražba Pak-ovega posestva urb. št. 363⁵/₁₀ ad Gutenhaag v okr. uradu Mariborskem; cena 2253 gl.

I. izv. d. pos. Jož. Mačeka urb. št. 627 ad Burg Marburg pri okr. ur. v Mariboru zar. 210 gl., čena 5687 gl. in prem. bl. 382 gl.

I. izv. d. pos. Antona in Tereze Kampl urb. št. 9/1 fol. 561 ad Gült Skoggen pri okr. ur. v Mariboru cena 360 gl.

I. izv. d. 3 glavnin na urb. št. 7¹/₂ ag Gallenhofen zavarovanih, cena po 139 gl. 60 n. pri okr. ur. v Slov. Bistrici.

Prest. III. izv. d. pos. Karla Denike-a (Filipičev dvor.) pri okr. ur. v Mariboru; cena 19002 gl.

Listnica vredništva. St. v Trstu: Prosimo večkrat kaj! G. R.—i v Ljublj. Pazun sestavka „Nar. d.“, za kterega je treba čakati boljšega časa, nismo videli od Vas niti črke. Pozvedajte na pošti in naznanite! — G. Lererjev K. v B.: Beseda dana vez velja??? G. A. v Lj.: Kaj je z rednimi dopisi? — Dr. Kr. v Post. Prosimo konec; sicer ne moremo pričeti.

Loterijske srečke 20. maja.

Iz Gradca: 33, 45, 29, 13, 23.

Dunajska borza od 22. maja.

5% metalike 55 fl. 60 kr.	Kreditne akcije 181 fl. 60 kr.
5% metalike z obresti v maju in nov. 56 fl. 60	London 116 fl. 70 kr.
5% narod. posojilo 61 fl. 60 kr.	Srebro 115 fl. — kr.
1860 drž. posojilo 79 fl. 8 kr.	Cekini 5 fl. 67 kr.
Akcie narod. banke 69 fl. 80 kr.	

*) Kakor za gotovo čujem, je cesar v sredo 19. t. m. to postavbe sankcioniral, v saboto 24. t. m. bodo v listu razglašene.